

Partnerstwo dla dobrobytu – Non-paper Polski na temat strategii gospodarczej UE po 2010 r.

Przyjęty przez Komitet Europejski Rady Ministrów 22 września 2009 r.

Unia Europejska (UE) potrzebuje nowej dziesięcioletniej strategii gospodarczej, która będzie korzystała z doświadczeń wynikających z realizacji Strategii Lizbońskiej w latach 2000-2010. Fundamentalny cel reform, jakim jest **przyspieszenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie zatrudnienia w krajach UE**, nie powinien ulec zmianie.

Jednocześnie strategia gospodarcza po 2010 r. powinna stanowić jednolitą odpowiedź na wyzwania globalne i wewnętrzne, w tym związane z obecnym kryzysem na rynkach finansowych i wynikającymi z niego konsekwencjami gospodarczymi i społecznymi. Istotne jest, aby działania krótkoterminowe, antykryzysowe wpłynęły pozytywnie na długofalową politykę, zmierzającą do zwiększenia konkurencyjności gospodarki europejskiej.

Nowa strategia gospodarcza powinna także nawiązywać do wyzwań, takich jak różnice w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów UE, strukturalne przemiany na rynkach pracy, a także potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym osiągnięciu celów gospodarki niskoemisyjnej oraz efektywnie wykorzystującej zasoby środowiska. Należy pamiętać o rozbudowie i modernizacji sieci transportowych i innych systemów infrastrukturalnych.

W toczącej się dyskusji należy unikać rozdzielania celów gospodarczych od długookresowych wyzwań zrównoważonego rozwoju, uznając iż podejmowane działania mogą mieć wzajemnie stymulujący wpływ, jakkolwiek należy mieć na uwadze, iż zwłaszcza osiągnięcie celów wspólnotowej gospodarki niskoemisyjnej wymaga elastycznego podejścia w określaniu możliwości i tempa zmian w poszczególnych krajach członkowskich UE, w tym wskazania instrumentów wspierających te państwa, których gospodarki są w znacznym

stopniu oparte na węglu, przykładowo instrumentów promujących rozwój czystszych technologii węglowych lub odnawialnych źródeł energii.

Ponadto, w obliczu procesów globalizacyjnych związanych ze zmianami geopolitycznymi, demograficznymi i klimatycznymi, istotne jest nadanie dynamizmu wymiarowi zewnętrznemu nowej strategii gospodarczej UE, w celu wzmocnienia pozycji UE na scenie globalnej i promowania standardów i rozwiązań europejskich na świecie, szczególnie w relacjach z partnerami handlowymi.

Należy wykorzystać szanse, które rysują się przed Europą. Rozszerzenia z 2004 i 2007 r. zwiększyły potencjał ludnościowy i ekonomiczny UE, który – jeśli zostanie odpowiednio wykorzystany – przyczyni się do wzmocnienia gospodarki UE w skali globalnej.

Polska proponuje, aby nowa strategia gospodarcza UE koncentrowała się na trzech priorytetach:

1. Rozwój kapitału intelektualnego.

Aby osiągnąć sukces na globalnym rynku, Europa powinna wzmocniać zasoby szeroko rozumianego kapitału intelektualnego, na który składają się cztery elementy. Po pierwsze, potrzebne są nakłady na kapitał ludzki: wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, umiejętności obywateli UE muszą odzwierciedlać wyzwania współczesnego rynku pracy (w tym np. potrzebę równomiernego rozwoju w całej UE tzw. zielonych miejsc pracy). Na szczęblu UE należy poprawić funkcjonowanie systemu uznawania kwalifikacji zawodowych pracowników migrujących. Państwa członkowskie winny natomiast, pod kierunkiem KE, reformować systemy edukacji i szkoleń zawodowych. Po drugie, należy powiększać zasoby kapitału strukturalnego – infrastrukturę krajowych systemów edukacji i innowacji – placówek naukowo-badawczych i instytucji strzegących własności intelektualnej. Rola UE w tym zakresie nie sprowadza się tylko do wspierania wydatków krajowych z budżetu UE, ale także merytorycznego wsparcia ze strony KE. Po trzecie, Europa winna inwestować w kapitał intelektualny, związany z wizerunkiem UE na zewnątrz, promowaniem standardów europejskich na świecie i tworzeniem korzystnych warunków do działalności gospodarczej w UE podmiotów z krajów trzecich. Po czwarte, zarówno na szczęblu państw, jak i całej UE, należy wzmocnić zasoby kapitału społecznego – demokratyczne, prorynkowe i solidarnościowe normy postępowania, zaufania do instytucji publicznych, zaangażowania obywatelskiego i społecznego, samorządności w różnych obszarach życia, udziału podmiotów społecznych w kształtowaniu mechanizmów rozwojowych.

W celu poprawy mobilności zawodowej, sektorowej i geograficznej oraz lepszego dostosowania umiejętności zawodowych do potrzeb rynku pracy konieczne jest przyswajanie i wdrażanie, zgodnie ze specyfiką państw członkowskich, komponentów modelu *flexicurity*, opartego na jednoczesnej elastyczności i bezpieczeństwie zatrudnienia. Działania w tym kontekście należy skoncentrować wokół programów aktywizacji zawodowej oraz wdrażania zasady uczenia się przez całe życie poprzez modernizację systemów edukacyjnych.

W dobie obecnych wyzwań demograficznych należy szukać możliwości optymalizacji wykorzystania zasobów, w tym zasobów społecznych, dla aktywnego społeczeństwa oraz sprawnie funkcjonującego rynku pracy, m.in. poprzez zapobieganie przedwczesnemu odchodzeniu pracowników na emeryturę. Są to warunki konieczne dla utrzymania stabilności finansowej systemów ubezpieczeń społecznych.

Należy jednocześnie podkreślić, iż główną zasadą w odniesieniu do rynków pracy na terenie UE, powinno być pełne wdrożenie i realizacja swobód traktatowych, zarówno w zakresie przepływu osób, jak i delegowania pracowników świadczących usługi przy jednoczesnym poszanowaniu zasady subsydiarności.

2. Pogłębienie rynku wewnętrznego.

Rynek wewnętrzny jest filarem projektu europejskiego. Kolejnym etapem jego rozwoju powinno być opracowanie propozycji konkretnych działań, ukierunkowanych na znoszenie nadal istniejących barier strukturalnych, administracyjnych i regulacyjnych oraz na pełne urzeczywistnienie swobód traktatowych.

Należy sięgnąć po wciąż niewykorzystany potencjał wzrostu, cechujący sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Skuteczna realizacja swobód traktatowych wymaga zagwarantowania wolnej konkurencji na terytorium UE. Należy unikać środków, które stawiają niektóre podmioty w uprzywilejowanej pozycji. Należy rzetelnie ocenić skuteczność wprowadzenia poszczególnych mechanizmów wspierania przedsiębiorstw w czasach ogólnoświatowego kryzysu gospodarczego oraz – celem przeciwdziałania ewentualnym praktykom o charakterze protekcyjnym – określić zasady udzielania efektywnego wsparcia przedsiębiorcom, które powinno zostać ograniczone tylko do takich sytuacji, w których mechanizmy rynku wewnętrznego nie przyniosły oczekiwanych rezultatów (rozluźnienie zasad pomocy publicznej, występujące obecnie, powinno mieć charakter ograniczony w czasie).

Dodatkowo, konieczne jest ustanowienie swobodnego przepływu wiedzy (tzw. piąta swoboda) w celu sprostania potrzebom nowoczesnej gospodarki i wzmocnienia efektów traktatowych zasad rynku wewnętrznego.

Dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego niezbędne jest także zapewnienie właściwego systemu monitorowania i wdrażania legislacji w tym zakresie do krajowych porządków prawnych, szczególnie poprzez wzmocnienie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi a instytucjami wspólnotowymi, ale przede wszystkim usprawnienie procesu przygotowywania ocen skutków regulacji dla planowanych rozwiązań legislacyjnych.

Konieczne jest też zakończenie procesu liberalizacji rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz surowców energetycznych, by poprzez zwiększenie płynności wykorzystać potencjał rynku wewnętrznego dla dywersyfikacji źródeł i tras dostaw energii do UE. Tak długo, jak rynek wewnętrzny energii, a w szczególności rynek gazu ziemnego, nie będzie działał efektywnie, konieczne będzie utrzymywanie wspólnotowych mechanizmów antykryzysowych na wypadek przerw w dostawach.

UE powinna upowszechniać zasady rynku wewnętrznego poza terytorium Wspólnoty. Pozwoli to stworzyć dogodne warunki rozwoju przedsiębiorstw europejskich przy wykorzystaniu potencjału rynków państw trzecich. Szczególne znaczenie ma promowanie opartych na zasadach rynku wewnętrznego ram instytucjonalnych międzynarodowej współpracy energetycznej z państwami tranzytowymi i producentami surowców energetycznych.

3. Rozwój infrastruktury.

Warunkiem koniecznym integracji gospodarczej w Europie jest infrastruktura, zarówno transportowa, energetyczna, jak i teleinformatyczna. Konieczny jest dalszy rozwój transeuropejskiej sieci transportowej połączonej z efektywną siecią infrastruktury krajowej państw członkowskich, która zapewni zrównoważony rozwój i poprawę bezpieczeństwa transportu oraz wyeliminowanie barier w dostępie do infrastruktury transportowej na terytorium całej UE. Dla rozwoju europejskiego rynku energii potrzebne są wspierane z budżetu UE inwestycje infrastrukturalne o charakterze krajowym i transgranicznym. Należy także wspierać inwestycje, które są kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw

w sytuacjach kryzysowych, a nie mają uzasadnienia ekonomicznego w sytuacji normalnego funkcjonowania rynku. W zakresie infrastruktury teleinformatycznej niezbędny jest rozwój infrastruktury, która pozwoli wyeliminować zjawisko wykluczenia cyfrowego, które ma negatywny wpływ na tempo rozwoju gospodarczego oraz proces kohezji. Nakłady w dziedzinie infrastruktury powinny również służyć bardziej równomiernemu rozwojowi w całej UE przemysłu pracującego na rzecz ochrony środowiska oraz współpracującego z nim sektora usług środowiskowych.

Nowa strategia gospodarcza UE, podobnie jak w przypadku Strategii Lizbońskiej, powinna być realizowana zarówno na szczeblu wspólnotowym, jak i państw członkowskich, a nawet regionów.

Hasło „**partnerstwo dla dobrobytu**” odzwierciedla zasadę, według której, instytucje europejskie, władze publiczne różnego szczebla, partnerzy dialogu społecznego i sektor prywatny współdziałają na rzecz podniesienia konkurencyjności gospodarki europejskiej. Instrumentarium nowej strategii powinno w dalszym ciągu obejmować zarówno akty prawa wspólnotowego, wydatki z budżetu UE, zwłaszcza w ramach polityki spójności, jak i wymianę dobrych praktyk.

Szczególna rola w tym procesie powinna przypadać Komisji Europejskiej jako instytucji oceniającej jakość i tempo realizacji reform.

Skuteczność realizacji celów strategii gospodarczej po 2010 r. zależy od systemu zarządzania strategią, który powinien zachować dwuszczeblowość, funkcjonować w oparciu o zasadę „ownership”, zapewniać przejrzystość procesu oraz gwarantować odpowiednią ilość środków z budżetu UE na realizację wyznaczonych celów społeczno-gospodarczych.